

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

Capvt LVII. Aliæ complures justißimæ caussæ, ob quas æquißimus totius
Mundi Gubernator homines, etiam charißimos, tentari vexariq[ue]
permittit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45701

amà fide Catholica apostatarunt, alijs omnem in Religione sustinentibus vitæ austeritatem; vt appareret, multùm inter vinum & vappam interesse.

C A P V T LVII.

Alia complures justissima causa, ob quas equissimus totius Mundi Gubernator homines, etiam charissimos, tentari vexariq; permittit.

Cævola olim dixit: *Et facere, & pati fortia, Romanorum est.* Nec Romanorum tantùm, sed præsertim omnium virorum magnorum. Ignotus esset Hercules, si fortia non & fecisset, & sustinisset. Iuno, dum in eum tot monstra immisit, clarum fecit. Non enim à segnitie atque otio, non à delicijs & voluptate, sed à duodecim laboribus suis celebratur. Igitur fortitudinis est pariter, & honoris palæstra, tentari. Sic enim offertur & certandi occasio, & vincendi, gloriamque consequendi ansa. Atque hoc ipsum Seneca spectaculum dignum appellat, ad quod respiciat intensus operi suo Deus, nempe *virum fortem cum mala fortuna compositum*, nihilque in terris habere pulchrius affirmat, si conuertere animum velit, quàm vt spectet Catonem, jam partibus non semel fractis, stantem, & nihilominus inter ruinas publicas erectum. Et qua re magis ille patientiæ Deus & solatii, in terris, gauderet, quàm militum suorum fortitudine, victorijsque contra Orcum & Mundum reportatis? Qua re alia magis lætaretur, càm nullâ magis laudetur? nullam magis amet? Eandem ob causam, & illi, qui Deum impensè amant, nihil sitientiùs quærunt, quàm vt, pro nomine eius, contumeliam pati digni habeantur. Seruo enim fideli nihil est iucundius, quàm id præstare, ex quo iucunditatem capere & oblectari dominus suus possit. Neque id semel dumtaxat, sed in omni vita; immò & in ipsa morte ac tormentis. Hic ille est *fructus pacatissimus iustitia*, quem exercitati in-

I.
Luius dec. 1.
lib. 2.

Senec. lib. de
prouid. cap. 2.

Hebr. 12. 11.

S. Augustin. in Psal. 81. perferunt; ita iusti, certi de futuris gaudent, ut ait D. Augustinus, & ideo patientes in tribulatione sunt. Hoc est, quod Paulus patientes jubet esse spe gaudentes, & ipse Seruator, quia merces eorum copiosa est in caelis, gaudere Apostolos jubet. Tametsi enim gaudium sit de bono praesenti, ea tamen est Christianae fidei speique certitudo, ut res etiam absentes repraesentet. Hinc Petrus hortatur communicantes Christi passionibus gaudere. Hinc illa Pauli ad Philippenses vox est: *Sed & si immolor supra sacrificium fidei vestra, gaudeo, & congratulor omnibus vobis; idipsum autem & vos gaudete, & congratulamini mihi.* Imitati sunt hoc omnes, qui cum Davide dixerunt: *Inclinavi cor meum ad faciendas justificationes tuas in aeternum propter retributionem.* Hoc centuplum est, quod Dominus dandum, in tempore hoc, cum persecutionibus, pronuntiavit. Quod de spirituali gaudio interpretantur S. Gregorius, Augustinus, Cassianus.

II.

Exemplum illustre huius gaudij fuit Arnulphus monachus Ordinis Cisterciensis, quem Hieronymus Platus scribit, in summis morbi cruciatibus, non, more Stoicorum, sed Christianorum, dixisse, *Quam suave est!* Nam cruciatus acerbissimos, affirmabat sibi dulcissimos esse, propter spem caelestis retributionis. Quin & dicebat, se hos ipsos dolores, centupli loco, habere, & hac doloris acerbitate carere nolle, non modò pro illis, quas reliquerat, opibus (erantque non exiguae) sed etiam, si centum partibus fuissent ampliores. Si igitur operarium non piget laboris, spe denarij diurni; si miles per tela, per ignes, per hostes ruit, allectus praeda & adeptione spoliolorum; cur nos non potiùs, cum enumeratis, gaudeamus, & Deo gratias agamus, cum ingruit tentatio, aut tribulatio, quae est quaedam lucrandi caeli occasio, quam ut divinam providentiam protectionemque; calumniemur? Nullus opifex accusat eum, à quo illi labor offertur. Laborem quaerit, ut mercedem inueniat. Noa tam laborem Deus, cum tentari nos sinit, quam mercedem cogitat praeparare. Et querimur? & lucri causam Conditori nostro opprobriamo? Quòd si per totam vitam lucrari caelestem gloriam consultum est, cur non sit etiam in morte? Laborat tunc maximè aduersarius noster, videns, quia *medicuum tempus habet*, quo nos perdere possit;

cur

cur non & nos tunc vellemus pugnare, quando nobis modicum tempus superest, ad coronas in celo multiplicandas? Si tentationum & præmiorum momenta rectè inter se se conferre volumus, nimis exiguas dicemus esse quascumque tentationes, quæ in tantæ gloriæ transeunt perennitatem. Certè Theodorus Studita scribit, passiones huius temporis, quia non sunt conditionis ad futurâ gloriâ, diuinâ quadâ negotiatione commutari. Quem poenitet plumbum expendere pro auro? stipulam pro gemma? diuitem vult facere DEVS, quem finit incidere in calamitatem; gloriosum, cui vel in vltimo spiritu offert vincendi occasionem. Et sanè, *quàm diu in mundo viuimus, sine tribulatione, & tentatione esse non possumus*, ait S. Scriptor. Ac rursus: *Non est aliquis Ordo tam sanctus, nec locus tam secretus, ubi non sint tentationes, vel aduersitates.* Non nesciunt hoc serui DEI, quia experiuntur.

Itaque ob immixtas tentationes, illi solùm scandalizantur, qui vias DEI ignorant; electi, teste Augustino, & ad ciuitatem DEI pertinentes, gaudiû percipiunt, propter ius, quod se ad illius possessionem habere, inde intelligunt. Sciunt enim, vt ait Bernardus, per multas tribulationes oportere nos intrare in regnû calorum. Sed neque illud nesciunt, Dominum DEVM esse cum homine in tribulatione, & iuxta hos, qui tribulato sunt corde. D. Paulus ad tertium vsque cælum raptus, prodigiosis tamen se tentationibus vrgeri sentiebat, stimulo carnis, & ab Angelo satanæ colaphizari. Nempe, vt D. Ambrosius obseruat, tentationes etiam perfectissimis, velut custodia quædam humilitatis adhibentur. *Sicut enim caro, quamuis præcipua sit, nisi sale aspergatur, corrumpitur; ita & anima, quantumuis perfecta, nisi assiduè salietur tentationibus, relaxatur.* Atqui est tentatio non medicina tantùm, sed etiam probatio. Qui enim in tentatione Deo seruit, seruus est utilis, & fidelis: neque iam mercenarius, sed quodammodo instar volonis, qui proprijs stipendijs militet. Ceteri, qui tunc tantùm sunt deuoti, quando illis bene est, & quando sunt in tranquillo, similes sunt ranis tantùm coaxantibus, quando serenum est cælum. *Confitebitur sibi, cùm benefeceris ei.* At Iob in medijs tribulationibus, sicut & Tobias, & ipse David,

Theod. Studita serm. 68. Rom, 8. 18.

Thom. de Kemp lib. 1. de imit. c. 13.

III.

Aug. 4. de ciuit. cap. 7.

S. Bern. serm. 16. in Psal. 90. Act. 14. 22. Psal. 90. 15.

2. Cor. 12. 2.

S. Ambros. de 42. mansion. in del.

Eccl. 27. 6.

Zach 13. 9.

Sapi 3. 6.

Psal. 16. 3.

Psal. 48. 9.

Thom. de
Kemp. l. 1. c. 3.
de Imit.
Christi.

Dominum suum laudauerunt. Itaque, ut ille ait, sunt tentationes homini saepe valde utiles, licet molesta sint, & graues; quia in illis homo humiliatur, purgatur, & eruditur. Omnes Sancti per multas tribulationes & tentationes transierunt, & profecerunt. Et qui tentationes sustinere nequiuerunt, reprobi facti sunt, & defecerunt.

IV.

S Greg. 7i
Moral. c. 7.

Sed triplex est, DEVM, in tentatione & tribulatione, laudandi modus, seu gradus. Sunt, qui etsi non ament aduersis jactari, immò etsi horreant, & declinent; tamen potius ferre, ea patienter velint, quàm delinquere. Sunt, qui quidem haud appetant pati, tamen & patienter & libenter mala tolerant, in quæ inciderunt. Sunt denique adeò diuino amore incensi non pauci Sancti, ut DEI causâ mala omnia sustinere, etiam morientes desideratissimè concupiscant. Si enim, ut D. Gregorius docet, mens in DEVM forti tentatione dirigitur, quidquid sibi in hac vita amarum sit, dulce æstimat; omne, quod affligat, requiem putat. Artium omnium diuinissima est, in aduersis gaudere.

S. Augustin.
lib 10 Conf
cap. 28.

Quod non potest, qui non intelligit, secundas res esse nobis plerumque aduersas; & aduersas esse secundas. Non ergo desiderantur aduersa, quia mala; sed quia bona est malorum patientia. *Quis velit molestias & difficultates pati?* ait S. Augustinus: *tolerari jubes eas, non amari. Nemo, quod tolerat, amat, etsi tolerare amat. Quamuis enim gaudeat, se tolerare, manult tamen non esse, quod toleret.* Monet D. Thomas, non esse simpliciter appetendum, tentari, sed hoc simul & vincere; quia victoria, propter fragilitatem nostram nimis ambigua est; præsertim si tentatio non sit tribulatio mera, sed etiam à carne, mundo, diabolo suggeratur; quæ tentationes sunt longè periculosiores. Vnde nemo sapienter petit desideratue, ut à carne, vel mundo, vel diabolo tentetur; quamuis in genere etiam (quod scilicet non sit supra vires à Deo suppeditatas) multi desiderent aliquid pro Deo suo pati. Id ergo quicumq; desiderant, utiq; nec Conditorem Gubernatoremque suam, neque iudicia eius iniquitatis accusant. Sciunt nimirum, castigationem esse diligentis; & cruces mille occasionem esse coronam imponere cupientis. Non odit, sed diligit, qui vsque ad extremum halitum alterum perficit. Quid enim? An Christum Filium suum DEVS odit? aut Christus Patri suo

Vide Iacob.
Aluarez. Tõ.
2. de exter-
min. mali.
lib. 1. p. 3. c. 2.
S. Thom. 2 1.
q. 1. a. 3.

calu-

calumniam impegit crudelitatis? Nequaquam, sed proposito sibi gaudio sustinuit crucem. Quin & in summa Transfigurationis gloria loqui coepit de summa tribulatione excessus, seu mortis suae. Item passionem suam, Calicem & baptismum appellauit, coarctarique se dixit, ut illum biberet; & in cruce ipsa pendens adhuc se sitire, calicem scilicet Passionis, palam testatus est. Dixit praeterea, se desiderio desiderasse manducare Pascha cum discipulis, illud nempe, post quod ad mortem iturus erat. Qui etiam specietriumphantis in Ierusalem intravit cum immolandus esset. Itaque aliter de tribulatione & tentatione, diuina Sapiencia, Dei Filius, quam filij huius saeculi, iudicauit. Quem proinde imitantur, qui cum eo permanent in tentationibus suis; aut qui cum Paulo, seruiunt Domino cum tentationibus: sciunt enim etiam Christum ipsum tentatum fuisse per omnia. Igitur si nihil aliud efficerent tentationes, tamen vel hinc merito permitterentur, quia Dei Filio nos assimilant, dum cum illo, velut cum Duce milites unam pugnamus.

Quamuis & alia causa suppetant. Faciunt tentationes ad gloriam Dei manifestandam, ut in caeco nato accidit: puniunt & emendant, ut sororem Moysis lepra; conseruant in iustitia, timore Dei atque humilitate, ut Paulum stimulus carnis: augent virtutem, & coronam, ut in Iob, Tobia, & omnibus Martyribus. Et quamuis in Herode, Antiocho, Pharaone aliisque plagae illorum inchoatio quaedam aeternae poenae, atque vel hinc admonitio quaedam fuerint; norunt tamen filij Dei, multas esse tribulationes iustorum, quia sciunt plagis uti. Hinc eas aestimant, non cavillantur, more eorum, qui tentationes non susceperunt cum timore Domini, & impatientiam suam, & improperium murmurationis suae contra Dominum protulerunt, exterminatique dicuntur ab exterminatore, & a serpentibus periisse. Si non marmurassent, si quod meruerunt, aequanimiter tulissent, in ipsa tribulatione & auxilium, & solatium sensissent. Sinit enim multos Deus, vel ob suam, vel ob suorum parentum culpam vexari, quam vexationem si sustineant, vel etiam grauissimas tentationes incredibili mentis gaudio compensat. In Vitario profusus religiosum fuerat vnus de illorum numero, quos

V.

Ioan. 9. 3.
Num. 12. 10.
2. Cor. 12. 7.

Psal. 33. 20.
Iudith. 8. 24.

Cesarius, l. 4.
cap. 31.

vocant; nomen illi erat Henricus; sed natales non sine nota. Quia omnes sciebant, eum esse Domini Christiani de claustrum monachi filium. Ne tamen mali corui malum ouum existimaretur, originis suae infamiam, morum probitate correxit. Fuit enim profundae humilitatis, robustae patientiae, & magnae charitatis homo. Hinc summam diligentiam pauperibus in domo hospitali seruiuit. Hinc cum aegris & dolentibus doluit, nec quidquam de officio charitatis omisit. Hinc, cum spurius passim audiret, haud aliter sensit, quam si laudaretur. Inuidit tantae virtuti malus daemon, quare validum simplicitati hominis arietem admonit, & ea parte quatiendum censuit, qua saepe ipse fuerat verberatus. Iniecit enim illi tentationem desperationis, & identidem dixit: *Quia non es filius legitimi tori, non eris heres caelestis regni.* Quasi eadem esset in diuinis, quae est in humanis oculis inhonestas. Et locum inuenit tentatio, identidem enim animo recurrit, sic generatum, ut ab hominibus despectus est, ita nec Deo placere posse. Haec cogitatio tantum eum magis afflixit, quantum magis timuit ab intime amato Deo separari. Et quod simplicitati coniunctum esse solet pertinax iudicium, qui ei a sacra confessione erat, neque diuinarum litterarum, neque exemplorum medicinam ei potuit aspergere ullam consolationem. De caelo curandus fuit, ne tristitiae succumberet. Igitur miseratus eius Dominus, nocte quadam, cum tentatio esset validissima, in domum amplam & longam illum transtulit, in somnis tamen; in qua vidit de utroque sexu multitudinem magnam, & facta est ad eum vox: *Henrice, vides hanc multitudinem? Omnes quidem de legitimo toro sunt nati, sed omnes reprobi praeter te sunt.* Enigilans statim letificatus est valde, intelligens visionem propter se factam. Ab illa hora tentatio immissa cessauit; & ipse, quam diu vixit, Deo, qui non deserit sperantes in se, gratias egit. Magna est haec, in ipsa tentatione consolatio, sed non necessaria. Quia multis prodest, inter spem & metum fluctuare, ut hinc humiliantur, dum inde eriguntur; & inde rursus erigantur, dum hinc humiliantur. Militis est, strenue rem gerere, & pugnare pro victoria, tametsi vinci possit. Audi magistrum pietatis. *Cum quidam anxius inter metum & spem frequenter fluctuaret, & quadam vice in errore confectus, in Ecclesia, ante quoddam altare*

Thom. de
Kemp. lib. I.

altare se in oratione prostrauisset, hac inter se reuoluit dicens: O si scirem, quod adhuc perseneraturus essem! statimq; audinit intus diuinum responsum: Quid, si hoc scires, quid facere velles? Fac nunc, quod tunc facere velles, & bene securus eris. Moxq; consolatus & confortatus diuina se commisit voluntati; & cessauit anxia fluctuatio; noluitq; curiosè inuestigare, ut sciret, qua sibi essent futura; sed magis studuit inquirere, qua esset voluntas Dei beneplacens, & perfecta ad omne opus bonum inchoandum, & perficiendum. Plura de tentationum causis afferri possunt, sed ea jam sunt ab alijs disputata. Quo in genere argumenti pia eruditione versantur D. Athanasius, Pyamon apud Cassianum, Theodorus Studita, Hesychius, Cyrillus Alexandrinus, Auctor tractatus de rectitudine Catholica conuersationis, Gulielmus Parisiensis de tent. & resist. c. 1. & alij complures, qui tentationes Deo esse gloriosas demonstrant, siue vincant, siue vincantur, nam aut iustitiam eius, aut misericordiam ac benignitatem manifestant: vt proinde cum Clemente Romano dicere possim: Quid agitis, o homines? blasphematis? &c. Desinite, quaso, ab huiusmodi blasphemijs, & qui sit Deo dignus honor, intelligite.

CAPVT LVIII.

Nullum tam profundum esse peccatorem, qui veniam à Deo non possit consequi; quantaq; sit vis Crucis, contra damones & tentationes carnis, vel desperationis, etiam in extremo agone, usurpanda?

Inter itinerum pericula est illud non minimum, quod se se obijciant paludes, & fossæ, quibus sæpe & homines, & equi merguntur atque hauriuntur, in quas quod quis profundius subsidit, diffi-ilius se se extricat, aut emergit; quod vehementius eluctatur, lassatur magis, & multi se se non expedirent, nisi aliorum ope extraherentur. Ita contingit peccatoribus, quod & sibi testatur Dauid accidisse, cuius est illa querela; immò oratio: Saluum me fac Deus; quoniam intrauerunt aqua usque ad animam meam. Infixus sum in limo profundi: & non est substantia. Veni in altitudinem maris: & tempestas demersit me.

de Imitat.
Christi, c. 15.

S. Athanas.
orat. 1. cont.
Arian.
Cassian Col.
lat. 18. c. 13.
Theod. Stud.
serm. 59. & 118.
Hesych. l. 2. in
Leuit. cap. 7.
Cyrill hom.
Ephesi habi-
ta. Auctor.
tract. apud
S. August.
lib. 9. tract.
20. Clem.
Rom lib. 5.
Recognit.

I,

Psal. 68. 3.